

ВІСТНИК "О. Д. В. У."

О Р Г А Н

Організації Державного Відродження України
В АМЕРИЦІ.

ЦІНА 10 ц.

Число 6-(9). Рік 2.

Червень 1933.

ВИХОДИТЬ МІСЯЧНО В НЬЮ ЙОРКУ, Н. Й.

Теодор Свистун,
Головний Організатор ОДВУ.

3-тий ЗІЗД ОДВУ.

ПЛЯНОВА ПРАЦЯ ДЛЯ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ.

За нами вже два роки муравлиної праці.

Горіючи любовію до Рідної Землі, ми кинулись між розєднану українську громаду в Америці і завернули її на новий шлях духового обєднання біля Великої Ідеї.

Творячи одно звено в Організації Українських Націоналістів, ми промощуєм правдивий шлях до визволення нашої Батьківщини з кігтів всіх її окупантів. Гнані не самолюбством, але посвятою до Великої Справи визволення України, ми здолали в часті переконати патріотичне українське громадянство в Злучених Державах, що шлях Українських Націоналістів є правдивий і що Українські Націоналісти заслужують на повне попєртя.

На третім Зізді ОДВУ, попри підсумки з нашої праці за останні два роки, мусимо обговорити плян матеріальної допомоги для переведення української національної революції.

Бо українська національна революція не є пустою фразою для нас. Ми віримо, що вона прийде, а прийде тому, бо ми її викличемо. А викличемо її тому, бо не хочемо ходити в ярмі ціле наше життя.

Успіх революції залежатиме від грошевих засобів, які стоятимуть до розпорядимости наших революціонерів. До тепер наша грошева допомога визвольній боротьбі була безплянова і доривочна і не давала ніякого запевнення революційній праці Українських Націоналістів. Такою доривочною допомогою не можна провадити плянної роботи, бо для плянної праці мусить бути плянова допомога.

Українці в Америці складаються з робітників з малими доходами. Нема між нами богачів, які б жертвували мільйони на цілі визвольної боротьби. Тому наша допомога мусить бути відповідно до нашого заробітку організована.

Тут подаємо пропозицію такого плянового організування допомоги визвольним змаганням.

Говориться, що нас, Українців, є 750,000 в Злучених Державах. Та наш плян візьме під увагу лише перших 50,000 Українців. Пропонуємо, щоби тих 50,000 складали **денно лише по 1-му центові** на визвольну боротьбу, що принесе нам суму \$500.00 — денно. Збірки цих центів треба переводити тижнево по районах.

Кожний район мавби довіреного колектора, який мавби спис жертводавців, до котрих він ходивби стало, що тижня, колектувати. Гроші всі були б відслані до Центральної Управи

ОДВУ а та давала б подрібні звіти із збірок кожного місяця.

Це є плян представлений в дуже загальних рисах. Подробиці його повинна розробити спеціальна комісія вибрана на Зізді. Не є це легкий плян, але є можливий до переведення. Щоби перевести його в життя, треба лише двох річей: 1) **постанови** і 2) **витривалости**!

Відповідно до висліду збірки бувби виготовлений бюджет, після якого Провід Українських Націоналістів вівби свою працю.

Другою важною для нас справою тут, в Злучених Державах, є **організація молоді при ОДВУ**.

В тій цілі пропонуємо ось такий плян:

1) Мушчин від літ 16 в гору треба зорганізувати в напів-військові відділи „Молодих Українських Націоналістів”. Управу цих відділів передати бувшим членам Української Армії.

До переведення цього пляну треба покликати військових знавців з поміж тих людей, якими ми тут розпоряджаємо.

2) Дівчат від 14 літ в гору треба зорганізувати в тов. „Червоний Хрест”.

Для цього також треба покликати комісію із свідомих наших жінок, які б занялися виробленням деталей цього пляну.

Ці дві пропозиції покривали б всю нашу діяльність на слідуючий рік і на дальші роки.

Коли переведемо запропонований плян матеріальної допомоги, то тоді будуть забезпечені пляни: і організації молоді, і націоналістичної преси, і пропаганди і взагалі всякої праці, яку провадять Українські Націоналісти.

Розуміється, що як наш плян матеріальної допомоги вдасться, коли переборимо всякі труднощі та докажемо, що нема неможливих річей, (бо ж такого вже доконували в минувшині й другі народи, що були в подібному до нашого положенню), то Українці у всіх других краях безсумнівно підуть таким самим шляхом.

Бо немає іншого вигляду для нас. Коли хочемо бути вільними, то мусимо розложити тягар нашого визволення на всіх Українців. А тоді певно відпадуть орієнтації на наших ворогів і рабське пониження у запобіганню у чужих допомоги для нашого визволення.

Українські Націоналісти не дурять себе тим, що настануть сприятливі обставини і нам вдасться хитро—мудро не великим коштом здобути свою державу. Таких сприятливих обста-

вин для нас не буде, а як будуть, то ми їх
сами створимо.

Великі діла потребують тяжкої, дрібної праці.

Тому до праці, Українці і Українки! Створім
плян і працюймо після пляну. Плянова праця
принесе визволення нашої дорогої Рідної Землі!

М. Ірена.

МАТЕРЯМ ПОЛЯГЛИХ ГЕРОІВ.

Ви дали нам синів, героїв України,
Котрі життя своє поклали в боротьбі,
А тіл, Ви, їхніх замучених ляхами
Ніяк дістати не могли.

О, Матері! Ви дали нам синів,
Ви вляли в їх серця любов до України,
Яка в останню хвилину їх життя
Горіла, йдучи з ними до могили...

Честь і хвала, вам Матері, за це,
За це, що дали нам синів, героїв України.
Ви, виховуючи нам таких синів,
Котрі життя віддали для України.

Ми тут сьогодні прибрали, як могли
Свою малу—тісну домівку в цвіті
Та з гордістю згадуємо про Вас
За це, що вчили синів, як боротись.

В день Матері подяку Вам складаємо за все те,
Хоч дяка наша далека, — з чужини
І голови клоним перед Вами ми
За це, що дали нам синів, героїв України.

(Монтреал, Квебек, 26. квітня, 1933).

ДО ЄДНОСТИ!

Напружмо всіх сил у важкій боротьбі,
А думку гонім про невдачі,
Бо: край наш роздерли лихі вороги,
В неволі він стогне і плаче.

Кордонами, владами край наш й народ
Роздерли щоб ним володіти,
Щоби і самі ми не знали хто ми,
Якої ми матері діти.

І скрізь вороги, мов кокіл між зерном,
Так сіють роздори між нами,
Бо знають, як будуть роздори у нас,
Ми вічно в них будем рабами.

Лиш думка про єдність у нас їх страшить,
Бо знають, що в єдності сила.
Тому-то скрізь сіють роздори між нас
І нашою кров'ю гасили.

Ту єдності іскру, що часом на мить
Між нами всіма заблищала.

А як погасили, сміялись із нас,
Що стогнем, як перше стогнали.

Нехай на погибель усім ворогам
В нас єдність і згода памує.

Бо: єдність і згода, і думка одна,
Це шлях, що до волі прямує.

К. Б.

THE SONG OF DEATH

by Walter Bardeck

(This poem is dedicated to Wasyl Bilas and Dmitro Danylyshyn, those two young martyrs, who died for the Ukrainian cause.)

These true sons O'Ukraine,
Opposed to the beasts of tyranny,
Then the bitter taste
A greedy hangman's breath;
Then the cord of death
In crimson words did write
On their wan visage
A golden message:
We have, but, only one life
To give for Thee—Ukraine.

The serpent of tyranny
Will ever bare its fangs
And its venom blind
The eyes of the oppressed;
But Ukrainian tongues
Never will cease to utter cries,

Tho' the civilized world
Will not listen.
Yet the stormy future
Will bring a bright morrow,
And the gates of Freedom

Shall swiftly open to pave the way.
The trumpets blast
The reigning silence.
Their voices will cry no more;
For a gray shadow will soar
With silent, intangible wings,
And their pure souls
Will carry away

To the Lady of the Free Ukraine,
That she may shelter them

— — — — — for eternity.

Дм. Донцов.

КІНЕЦЬ РОСІЙСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

Багато пишуть про Термідор російської революції. Але Термідор не був кінцем французької революції, не буде й кінцем російської. Цей кінець наближається. Але деінде є його симптоми.

Дуже мало є подібностей між обома революціями. Але одна є маркантна: їх міжнародній характер. Бодай такий хотіли вони обидві собі надати. Большевизм виповів війну „світовій буржуазії“, якобінство — коронованим головам. Обидвоє несли свої ідеї — на вістрі багнетів. А коли Бонапарт доходив з Парижа до Москви і до Єгипту, а Троцькі й Ворошилови тікали з Києва до Харкова і з Петербурга до Москви, — то це не була їх вина: „доброї волі“ роздмухати „міровий пожар“ їм не бракувало.

Ідеології були інші, але це менше важне. Для Наполеона — це була „континентальна Європа“ під проводом Франції. Для Леніна — „соціалістична Європа“ під проводом Росії.

В 1808 р. цісар французів, в обіжнику до європейських кабінетів пояснює, що його метою є „скріпити силу континенту проти його ворогів, служити великій справі європейського континенту“ (якої товмачем є, очевидно, Франція). Коли які держави, напр. Іспанія, Португалія чи Велика Британія, „зраджують справу європейського континенту“, то в ім'я цієї справи — їх має укарати Франція...

Дивним збігом обставин — якраз вороги святої „справи континенту“ були ворогами Франції. Точнісінько, як тепер, коли вороги російського імперіялізму, були якраз ворогами святої справи соціалізму. Коли треба було — в інтересах великодержавного становища Росії зайняти Україну чи виступити проти Англії, якраз оці держави показувалися „зрадниками святої справи соціалізму!“ Для охорони французького імперіялізму в Європі Наполеон видумав „континентальну систему“. Для охорони російського імперіялізму — Москва видумала Комінтерн.

Революційний Париж (в особі цісаря Наполеона) командував європейськими королями і князями, наставляючи одних і скидаючи інших, — цілком як революційна Москва своїми „комуністичними партіями“ в Європі, гласкаючи одні, розв'язуючи другі. Обидвоє бунтували європейські низини проти їх держав не на те, щоб їх визволити, лише, щоб запанувати над ними самим.

Кожна революція здійснює реальні, об'єктивно-можливі цілі. Але суб'єктивно — стремить до цілей фантастичних. Візує в точку, далеко вище положену від тої, в яку влучає. Цєю фантастичною точкою якобінства був — комуністичний „бабуїзм“ Бабефа, ідеал старогрецької республіки, і — завоювання Європи. Реальними цілями революції, натомість, були: створення буржуазної республіки і — відпертя

європейської інтервенції. Коли ці практичні цілі були досягнуті, а фантастичні дістали в лоб, революція скінчилася. А безпотрібна вже диктатура впала... Не в липні 1794 р., коли потягли на шафот братів Робеспєрів (це був лиш перший удар!). По Термідорі революція не скінчилася. Її поніс по всіх кутках Європи „Робеспєр на коні“ — Бонапарт. І щойно, коли остаточно згоріла його утопія у гарматнім вогні під Ватерлоо, революція скінчилася. Не було Ватерлоо переломовою точкою в історії, коли б значило кінець кар'єри одної людини. Але воно було кінцем кар'єри одної ідеї.

Спочатку захопленням її зустрінули в Європі Гайне, який писав їй гимни; Гете, якого німецький патріотизм вона розбрювала; Ренанці, які обсипали квітами французьку революційну армію в 1792 р., а в слідуємій голосували за прилученням до Франції; Арндт, який присягав ще в 1804 р., „славити, як довго житиме, революційну Францію“...

Але коли Наполеонівська „Паневропа“ зірвала маску; коли з'явилася учасникам історичної драми як Велика Франція, яка без церемоній допала свободу народів, — зачався бунт. Бунт народів і — династій.

Перший удар наполеонівському Інтернаціоналові нанесла Іспанія. Другий — автократична Москва. Третій — німецький нарід. Той самий Ернст Моріц Арндт кидає вже тепер „прокляття“ французькому „космополітизмові“, який є „не від Бога, а від тиранів і деспотів, що, ніби то в ім'я взнеслих цілей, хочуть зробити з народів купу гною.“ Протестує проти „всесвітнянського юдаїзму“. Готовий витягти всі консеквенції з того, тричі проклятого, облудного інтернаціоналізму, який поділив цілу людськість на дві верстви: „людоджерців і пожирианих“.

А другий, Герес, накликає скінчити з „зимнокровною байдужністю Німців“. Проклямує, що „без здібности ненависти і любови“ — немає великих народів; що внутрішнє почуття права — є ніщо. „коли не може силою змусити себе шанувати“.

Слідом за вибухом протесту проти здемакованого інтернаціоналізму, спалахує отже й свідомість метод, якими його треба згнести.

Коли „Робеспєр на коні“ наткнувся на цей гранітовий мур нової, зревольтованої Європи, фантастичні цілі революції розвіялися як дим. В квітні 1814 р., в урочистім акті в Фонтенбльо — французька революція зреклася своїх утопій — тих цілей, за які боролася 20 літ.

Цей день (або коли хто хоче — день Ватерлоо) і був кінцем французької революції. Для забезпечення її реальних — не утопійних — цілей не треба було вже жадного диктатора — ні в якобінськім жабо, ні в цісарських еполетах.

До подібного моменту зближається семи-

милевими кроками большевицька революція.

Російського Робеспєра ще не потягнули на гільотину. Але російські Дантони й Марати вже поїдають себе взаємно мов тарантулі в пушці, опиняючись один по однім за бортом: за кордоном (Троцький, Бєсїдовський) чи на тамтїм свїті (Раковський, Палашук) — певна ознака близького кінця диктатури.

Як ідейна сила в середині і як міжнародний чинник, большевицька диктатура видохлася, стала безпотрібною. Кожна аристократія, каже Ле-Бон, тримається лиш доти, доки пожиток від неї для країни усправедливлює тягарі, накладані на населення і її привілеї. Цей період совїтського самодержавія минув. Для збереження об'єктивних, практично здійснених цілей революції — диктатура вже не потрібна. Ні про поворот поміщиків, ні про інтервенцію Європи в Росії — для реставрації передвоєнних відносин ніхто не думає. Утопійні цілі революції — соціалізм і світова революція — показалися безглуздою мрією, яка розбивається о потреби економічного розвою і об рішучий спротив Європи. „Чого Європа не розуміє — писав М. Горький — це, що Ленін вратував Росію перед селом, яке маршєрувало на місто". Не перед селом, а перед революцією, яку хотїло 80 відсотків був. Росії, — „ратував" Ленін горківськo-бoсяцькy кліку аж до своєї смерті, по якій вже ніщо не врятує, і по якій мусить прийти російський Термідор, який скінчить з большевицькими Бабефами, як скінчила історія з Бабефами французькими. Але колиб навіть хутко до того прийшло, то це зовсім не означало би кінця революції. Так як революція французька переїсточилася в завоюницький цезаризм, так і большевицька — навіть по Термідорі — могла би грати ще довго ролю великого проти європейського чинника, воюючи замість з „гнилою буржуазією", — з „гнилим Заходом", як це вона вже робила в Азії, не в ім'я „пролетаріату", лиш в ім'я „національного визволення". Не Термідор є рішучим моментом для наступлення кінця большевицької революції, лише зріст чи ослаблення її експанзивної сили навнї.. Отже ця експанзивна сила заломилася безповоротно, і тому я говорю, що революція російська — скінчена.

Поки відділи російської комуністичної армії могли робити перевороти в Баварії, Ризі, на Угорщині, поки їх вітали з захопленням здеморалізовані повоєнною катастрофою маси і згістеризовані „шенгайсти" буржуазних столиць, — доти не вільно було говорити про кінець російської революції. Як не можна було говорити про кінець французької рволюції, поки Гайне і Арндт, мов килими, стелили свої гимни під копита інвазійної французької армії. Але нагло все змінилося. Російський інтернаціоналізм захитався, його сила експанзії заломалася. А — сили, які завдали йому смертельний удар, були ті самі — або подібні — що і сили, які звалили якобїнство. Перший удар совїтському інтернаціоналізмові задала таємнича держава Сходячого Сонця, велика схід-

на потуга, зі старим фєвдальним укладом, зі здоровою ще аристократією і майже божественним культом монарха, — Японія. Так само, як перший удар Наполеонові задала тодішня фєвдальна східна потуга — Росія. Капітуляція — коли-інде такого „гороїчного" і пащекуватого — большевизму в Манчжурії, — це було Бородино совїтського інтернаціоналізму...

Другий удар зазнав він — так як і наполеонівський — від держави, яка і з початком XIX в. була душею антиінтернаціоналістичної коалїції; яка — своїми свободолюбними установами тоді, а своїм індустріалізмом тепер, здавалося б найліпше була підготована для триумфу ідей 1789 або 1917 року, але яка — і одним, і другим задала смертельний удар: від Англії, яка своїм способом — перша згнобила у себе большевицьку пропаганду... Нарешті — як і тоді — проти нового космополїтизму вибух бунт європейських народів. Це були насамперед — Італія і Німеччина, крім них Фінляндія, Австрія, Угорщина, не кажучи про Україну, яка як Еспанія за Бонапарта, вела проти узурпаторів розпучливу „гверїллу" ще в час, коли перед ним плазували інші народи.

Це були фашизм і гітлеризм, це було „прокляття космополїтизмові", кинуте наново, лиш на адресу Росії, це була війна облудним гаслам марксизму. Ніби серед задуху і смороду, які витворювала большевицька пропаганда, хтось пустив потїк свіжого повітря. Ніби чиясь невидима рука здерла з кривавого обличчя насильника — облудну маску месїянства, відслонюючи замість сподіваного Спаса — Люципера. Сліпі побачили за московським визволенням — стремління обернути народи в погнїй для нової євразійської „цивілізації", а за „новими" гаслами совїтського інтернаціоналізму — заялозену й банальну „фїлософію" славянофїлів про Месїю людства — Росію, за Ленїнами і Сталїнами — твердолобих „начотчиків" Івана Грізного.

Великий брехні нашого віку — мужньо протиставилася національна ідея. На Заході зрозумїли, що „націоналізм... є останній засіб для утримання при житті народу", що „колиб його зборов інтернаціоналізм, то суспільність, серед якої націоналізм зазнав би такий удар, була б засуджена на скорє зникнення". На Заході зрозумїли, що доктрині абстрактній, треба протиставити — голос крови, бо „найвищий володар наших ідей і вірувань, ірреальне... є один з наймогутніших творців реально-го".

З фашизмом — каже Черчїль — „родилася нова ідея, яка почала підбивати свїт. Народам, що терпіли під впливами марксизму, показав він вихід з катастрофи, що їм загрожувала. Мусолїні здвигнув маяк, що служив тим народам дороговказом".

Ця ідея перемогла і в Німеччині в дні 5 березня Ворожа гітлеризмові польська преса мусїла об'єктивно визнати, що в цїм русї вилялася велика життєва потенція німецького народу, стремління ідеалїстичні.

Про ці новітні національні рухи взагалі, пише Дмовський: і XIX вік „знав рухи, що поглиблювали відношення до рідного краю, які в європейських краях називалися націоналізмом (в протиставленні до інтернаціоналізму), але в наші часи ці рухи прийняли нові форми. „Несподівані для марксистів були методи, якими зачали (ті рухи) з ним боритися: методи гвалту і терору, їх (марксистів) власні методи. Італійський націоналізм не був новиною, новиною був фашизм, перший в Європі національний рух, який прийняв і примінив в боротьбі (з марксизмом) методи марксизму... Був це великий удар для комунізму... Він показав іншим народам, що для успішної боротьби з комунізмом треба боротися його власною зброєю... XX-му віку прибула нова потужна риса, що відділяла його від XIX-го: боротьба за рідний край, за традиції... за міцні узи, що вязали суспільність в одну моральну цілість, боротьба, проваджена способами, перенятими від ворогів”.

Таким був протикомуністичний фашизм, таким був і протикомуністичний національ-соціалізм. Переймаючи методи боротьби марксизму, вони апелювали не до абстрактних те-

орій, не до механічних панацей, лише — до нового духа народу, до його ідеалізму.

„Сенс національ-соціалістичної революції в духовім моменті”, в знищенні світогляду лібералізму, в романтиці, в героїзмі, в створенні нового німецького народу”, бо „ми — покоління, яке мусить більше жертвувати, ніж інші перед нами”, покоління, яке вірить, що його „право лежить не в чімсь чи в кімсь поза ним, лише в його власній силі”. Бо „лише сила була повсякчас — управнена зголошувати право на життя, ніколи слабкість, лиш відвага і вірність переконанням”...*) Ці слова, так подібні до промов Мусоліні, водночас разячо — до деталей — пригадували філіпіки Аридта і Гереса з часів боротьби з наполеонівським „паневропеїзмом”. Боротьба аж до знищення з **інтернаціоналізмом** і — боротьба власними методами противника—наставлення, за яким так тужив колись Сорель, свідок морального упадку буржуазії, — тепер в нових пророках знайшла нову силу, в націоналізмі — ідею: в старих традиціях — в стародавньому Римі, в Поцдамі. (Кінець буде).

*) З промов Гебельса і Гітлера.

Е. Скоцко.

ДО ДЕРЖАВИ!

Так, як звичайні життєві зусилля кожного чоловіка увінчуються успіхом лиш тоді, коли у того чоловіка є дійсне хотіння досягнути свою ціль, так теж всякі зусилля кожної нації стрічаються з повним успіхом лиш тоді, коли у цієї нації є сильне хотіння намічене діло доконати.

Найбільше діло, в якому заангажований є весь український нарід, це відбудова Української Держави. В своїх державно-визвольних змаганнях український нарід повинен і мусить мати в собі як найбільше цього власне чудотворчого почуття, яким є дійсне, сильне **хотіння мати власну державу!** А вже кожний український націоналіст мусить відзначитися тою надзвичайно важною прикметою, яка повинна вибиватися понад усі інші прикмети, а саме — бажанням власної держави.

Бо що ж вартуємо ми без держави? Що вартують другі народи в світі, котрі не мають власних держав? Ось, наш нарід: чесний, культурний, який одідичив по своїх предках багаті культурні надбання. Його культурно-творчі вартости не уступають під жадним оглядом такимже вартостям других народів. Що більше — ці наші національні вартости відкрили і шанують їх другі народи, серед яких живемо ми, українські емігранти, розкинені по цілому світу. Вони теж й допускають нас до ряду державних народів і звичайно дають нам серед них почесне місце. Взагалі—ми всюди і завсіди своїми національними вартостями та

культурними надбаннями перевисшуємо і не раз цілковито уневиднюємо це історичне, прокляте пятно, яке лежить на нас—пятно поневоленого народу. Чужинцям, які наближуються до нас, щоби нас краще розпізнати, ми з гордістю вказуємо на нашу славу історичну минушину, на нашу землю велику та багату, на десятки мільйонів великого українського народу та... рівночасно з упокоренням мусимо признатися, що ми не маємо своєї держави і терпимо неволю.

А тимчасом по тій розлогій, буйній українській землі ступає ляцька й московська желізна стопа, нарід український стогне в оковах а української держави немає і чи, як недержавний нарід, в політичному світі нічого не значимо. Край наш, замість бути підметом світової політики, стався предметом міжнародних торгів і ми, мимо симпатії, яку многі народи до нас мають як до культурної нації, нічого зробити не є в силі.

Чому? — Тому, що хоч ми посідаємо много гарних національних прикмет, ми не вміємо дійсно „хотіти”: мати свою державу, вдержати її та розбудувати її.

Бо чи ж Україні дійсно хотіли вдержати свою державу тоді, коли гетьмани билися між собою за булаву, хоч вороги розшарпували тіло України на шматки? А чи ж українські маси дійсно хотіли, або знали що треба хотіти

української держави, чи розуміли потребу її, коли в 18-тих та 19-тих роках осоружно відносилися до власної української армії, трактуючи її на рівні з польськими чи більшовицькими грабіжницькими бандами? А тепер — чи ж всі вже вміють „хотіти” української держави, коли ноходяться ще такі, котрі в своїй несвідомості ловлять Данилишина і Біласа і віддають їх ляхам на шибеницю? — Річ ясна, що ні. Вправді страшенне гноблення ворогом викликало серед наших мас живий відрух. Вони починають розуміти, а ще більше фізично відчувати своє невірлике положення в чужій державі і провідним для них світлом тепер є — воля. Ми, українська еміграція, не маємо слів на висказання нашого обурення на ворога за його варварське поступування з нашими братами. Агітуємо проти него і помагаємо краєві визволитися. Але чи в нас є розумне, дійсне хотіння мати **свою** державу, чи є амбіції **створити** цю державу?

Абсурдним декому видатися може таке квестіонування державницьких хотінь нашого народу, але не так абсурдним воно буде для нас, коли пригадаємо собі, що замало ще є носити в умі думку про державу, мріяти й снити про неї та бажати собі її так, як дитина бажає зловити в свої рученята соняшне світло, хоч цього ніколи не доконає. Бо бажання бажанню не є рівне; бо дійсно хотіти значить вже напів діла доконати. Дійсно хотіти чогось, значить не відступати від цього хотіння аж до зреалізування його та усильно працювати, щоби ту ціль досягнути. А у нашого загалу ледво чи багато такого хотіння знайдеться.

Ми, українські емігранти, що жиємо в прекрасно збудованих чужих державах, маємо нагоду подивляти їх матеріальні й культурні надбання та пануючий в них суспільний лад а часто завидуємо їх народам тих благ, яких вони у власних державах заживають.

Ось візьмім Америку. Ми з захопленням подивляємо її величезні й незмірно багаті міста, захоплюємося їх величавими будівлями, театрами, торговельними й промисловими заведеннями. Нам надзвичайно імпонує гарна організація кожної галузі американського суспільного життя, хоч це густо часто і відзначається суспільною неморальністю; величаві, нищі і вищі школи; фінансові центри, які є виразниками матеріальної сили американської держави. Або густа сітка добре побудованих комунікаційних доріг, з якими ніяк не можуть рівнятися наші карколомні галицькі шляхи. А далі — морські порти, безліч кораблів, які удержують Америку в контакті з цілим світом, багато розбудована авіація. Врешті мілітарна сила, зокрема флота цієї держави, — все це осліплює нас блиском її могутності.

На кожному кроці, коли серед того американського оточення приде нам на думку наш рідний край і ми мимоволі порівнюємо з ним

це все що тут бачимо; то нам ніяково робиться, бо не знаходимо жадного порівняння. Там, у нас, цього всего нема, — нема тих багатств, того порядку, та інших річей там нема. Зачаровані блиском американської держави, ми навіть не пробуємо шукати вияснення цієї великої різниці між нашим краєм а Америкою.

Та коли б нам в цю мить майнуло через голову питання — чому там, у нас, нема цього всего? — то серед многих насуваючихся відповідей ми б скоро віднайшли одну найправильнішу: — **бо нема української держави**. Бо хто ж досі мав нам будувати на наших землях все це, що Американці побудували на своїх, хто мав просвічати люд і заводити кращий лад суспільний, чи Лях, чи теж Москаль? — Та ж вони підбили наші землі на це, щоби учинити з них свій терен економічних експлуатацій, не на це, щоби на них рай для людей заводити.

Не зависть, ані теж сліпий подив повинен опановувати нас на вид американської цивілізації. Америку ж заледво кілька соток літ тому почали будувати, на такій самій сірій землі, серед такої самої сирій природи, яка то земля і природа панувала тоді й на наших українських степах й на чорно-морських побережах і в скалистих карпатських чи кавказських горах. Не було ще тоді великого Шікаго, яке ж заледво цього року обходить столітку річницю свого існування, не було ще славного на увесь світ Нового Йорку та нікому не снилися нью-йорські хмародери. Не було в них „собвеїв” (підземні залізниці), ані теж „елевейтед лайнс” (воздушні залізниці). Люде не знали ще техніки такої як тепер. А ось по кількох сотках літ праці Американців, бачимо перед собою могутню Америку, першу в цілому світу.

Чому вид цієї багатої держави не розпалює в нас амбіції творення такої ж власної, української держави? Коли мов стріла женемо в самоході гладкими американськими гостинцями, чому з відразою згадуємо болотнисті, примітивні краєві дороги, замість подумати, що такі самі гостинці як оті можна мати і на Україні? На вид величавих американських міст та всіх творів модерної американської техніки, чому не подумаємо ми, що все це можна збудувати і в нашій країні, чому не нагадаємо собі, що ми мусимо **стреміти** до того, щоби все це там ми самі могли побудувати? Атже Американці самі все збудували. Чому взірцевий організаційний порядок американського суспільства, або суспільства якої другої держави не збуджує в нас хотіння завести такий самий, ще й кращий порядок і серед нашого, українського суспільства? Не з завистю ми повинні глядіти на це, як політичні представники цілого світу зїжджаються до Вашингтону на переговори з американським президентом, але в факті цьому шукати прикладу, набиратись бадьорости й охоти до державної праці та вірити в це, що й до відродженої столиці прийдешньої, нами

створеної, могутньої держави, Києва, приїжджатимуть достойники світа на наради, а може й по поради. Сьогодні це місце на нашої землі займає нікчемний лях та банда большевицьких розбишак, яка зове себе урядом „совітських республік”, з яких одною є і Україна, а далі хитрий чех та лукавий румун.

Короткими словами — чому найменший прояв добрих сторін американської, чи теж іншої західної цивілізації не розпалює в нас хотіння творити рівнож високу цивілізацію, питомо українську, на українських землях, для українського народу і у власній, українській державі? Коли другі народи потрапили збу-

дувати для себе такі величаві держави, то чи ж ми є гіршими від них, щоби не збудувати своєї держави для себе?

І коли в нас буде ця непогамована амбіція **творити** свою державу, то перед нами в цілій повні стануть всі ті обов'язки, які вже тепер ми повинні сповняти, щоби цю державу, **в першій мірі**, відзискати. Зрозуміємо тоді потребу визвольних змагань і самі з розмахом кинемося до праці, яка матиме за завдання насамперед як найскоріше визволити рідні землі і весь нарід з під займанців, а далі — розбудувати могутню українську державу й завести в ній рай для українського народу!

Яким має бути провідник.

(Міркування).

Кожний нарід потребує провідників, і то на всіх діляках свого поступу, як ось наш нарід в боротьбі за волю.

І багато є одиниць, котрі хорують на манію провідництва, хоч мало й застановляються над вимогами, які повинен задовольняти дійсний провідник і над прикметами духа, якими цей повинен відзначатися.

Бо бути провідником, в повному цього слова значінню, є вельми тяжкою задачею. За мало є бути інтелігентним та просвіченим, або добрим бесідником, а навіть психологом! — Ще більше щось треба. **Треба сили волі й витревалості! Треба глибокої віри у свої переконання й у свою силу! Треба безітересовної самопожертви!**

Будучи провідником, треба забути за особисті користи, а бути приготованим на всякі труднощі життя й особисті неприємності і мати сталеві нерви.

Добрий провідник не свіє бути сентименталістом. Він має відзначатися безоглядністю й сильним характером, а передовсім **чеснотою**.

Чи бачили Ви коли високий, скелистий беріг, об який розбиваються спінені морські філі? — Філі невпинно б'ють об скелисту грудь берега, раз сильніше раз слабше, електричні струї громів вдаряють в беріг — та все дарма. Скелистий беріг стоїть незрушним. А за ним, в глибині, розстелюються прекрасні рівнини, багаті поля, затишні оселі людей. Цей скелистий беріг заступає дорогу грізним філям моря й хоронить красу й життя від загибелі. А коли ясний промінь сонця впаде на скелисту грудь, вона блищить світлом переможця.

Так і провідник, що стоїть на чолі народу, має бути незрушним, незахитним. Всі філі гніву, злоби і ненависти цілого лукавого світу мають від провідника відбиватися, а після кожного їх нападу скріплені його характер має ще ясніше сяяти. Своєю кріпкою поста-

вою він захищає інтереси ідей, яким служить, від нападу противеньств. Життєві бурі, напади одиниць, злобні наклепи, мають власне загартовувати характер доброго провідника а не ослаблювати його.

Поставлений на чолі народу, він не сміє піддатися спокусі слави, або почесей. Бо добрий провідник розуміє конечність **виконання** його громадської повинности.

Хвилеві струї чутливості серця не сміють брати верха над розумом провідника, ні не сміють вони ослаблювати його волі у виконанні наміченого діла. Провідник не сміє числитися з покличами співчуття теж чи ніжності. Він не сміє боятися ненависти, якщо він переконаний, що йде правильним шляхом. Часто треба бути немилосердним і твердим, не лише для тих, котрі ставлять йому колоди під ноги, але нераз і для себе самого.

Всяких паразитів, трутнів й громадських „бодлячок” мусить провідник **усувати** й нищити відважною рукою.

Хто боїться постояти за свої переконання, цей відразу тратить довіру народу, а тим самим і перестає бути провідником. Хто не вміє оборонити **слухности** своїх діл, цей перестає бути **сильним**. Хто подається під напором противників, цей слабне самий й трусіє, а з ним слабне і трусіє як не весь нарід, то хоч частина його.

Хто не вміє знищити завчасу заразилої, грозячої народному організмові отруї, цей самий стане жертвою її.

Такий не є дійсним провідником.

А коли найдеться людина сильніша, котра може краще повести діло до кінця, йому повинно вступитися без опору, що б далі сповняти свої громадські обов'язки як звичайний, карний член суспільства.

Провідник мусить мати **ідею**, якою мусить руководитися в життю. Він мусить мати також сталі намічення, які мусить ділом реалізувати

для добра загалу.

Бо що в того, що провідник має безліч намірів, коли він не знає, як і братися до їх реалізування, а навіть не вміє подати провідних вказівок другим, як перевести їх в життя?

Що вартує провідник, коли він є слямазарний сентименталіст, який, замість держави сильною рукою керму свого провідництва, сльозами і наріканням старається задержати свою позицію провідника? Нащо йому тоді це провідництво здалося?

Який хосен є для загалу, коли провідник піддається всяким посторонним впливам і змінює свої переконання, як панна рукавички, та сам, страху ради, криється в мишу діру, коли треба сміло й самопевно виступити?

Правдивого провідника не треба шукати, не треба його вибирати ні наставляти. Він сам знайдеться! Але одно треба, а саме: провід-

ників треба виховувати. Вже змалку треба сталити характер, розвивати душу, вчити ясно-го і простолінійного думання та кріпити фізичні сили кожної дитини. Бо ж з тих малих діточок, в котрих ще замкнені є їх життєві вартости, виростають власне провідники народів. А й з поміж дорослих треба виловлювати та плекати провідників.

На провідника вирине той, хто є чесний, відважний, сталого характеру, сильної волі і незрушимий в своїх переконаннях. А коли не може такий бути провідником, коли загал добирає собі демагогів, паразитів і нездар, то цей загал не є життєздатний і він не може довершити своїх намічень ніколи. Йому тоді не нарікати, ні на свою судьбу, ні на провідників, лиш на свою незрілість.

о. П. К.

Влодко Іван, (Прага).

"ЧИ ТЯМИШ СЛАВКУ?" (СПОМИН).

Чи тишиш, друже-брате, те пропам'ятне літо 1930 року?

Якби згадаю ті радісні, а потім ті тяжкі хвилини нашого співжиття, то зараз мені перед очима стоїш Ти.

Ти, русавий хлопчина. Невеличка постать, рухливий, з великими, блискучими очима. З Твоїм сталим наріканням — „Влодку, мої мрії, мої думки, моє бажання й стремління до щастя, до добра, до чогось вищого — мене просто розривають, бушують в мені, пхають мене вічно вперед."

Ти, гімназист четвертої класи, чужої, ворожої школи... в повітовім містечку З... До своєї було далеко, а Твої батьки бідні...

Ти, що про Тебе старші завжди казали — ідейний, характерний хлопчина...

Ти, що Тебе так ненавиділи чужі, ворожі професори за Твою отвертість, за Твою прямолінійність, за Твою характерність!

Ти, молодий хлопчина, що мав відвагу в цім чужім, ворожій шкільній оточенні завжди сказати в очі шовіністичним професорам, що в Польщі живе не чотири мільйони „Русінуф", а понад сім мільйонів Українців!

Ти, що завжди хвалився: „Я родився під сільською стріхою і виріс у селі біля „Татарського шляху", куди йшов батько Хмельницький, що б запроданцеві Яремі Вишневецькому „чосу дати".

Як згадаю те літо, то Твоя маленька постать великою стається!

Ти того літа стався пластуном і йшли ми разом до табору.

Тишиш цей ранок? Ми вийшли за місто, а разом з нами й сонічко вийшло. Перед нами рівні подільські поля, а там ген, десь на право, маленький лісок. Перед нами було стодесять кілометрів дороги, а за два дні починався табір... Ми поспішали... летіли як пташки випущені з клітки на волю, а Ти не міг нахвалитись практичності пластового однострою.

Сонце піднялось високо, а Ти з веселим обличчям ступав довгими кроками, на які тільки могли Твої короткі ноги дозволити. З чола піт лився, Твоя маленька постать вгиналась під тягарем важкого наплечника, а Твої блискучі очі дивились на обидві сторони дороги і, далеко, чи близько селяне працювали, Ти кричав їм своїм симпатичним тенором: „Дай Боже щас-а-стят! — Дякуємо, дай Боже й Тобі юначе" — відповідали привітно селяне. Вони переставали на хвилину працювати і дивились слідом за нами.

А як сонце спускалось ми сиділи на луці в селі, над рікою. Там старенька бабуся гуси пасла. Ти зачав з нею розмову і за хвилину вона була найбільшим нашим приятелем. Вона нам оповідала всі тайни села, всі його кривди і багато — багато. Як ми відходили вона нас благословила. Ти говорив з нею найкраще.

Пластовий табір.

Розложився півколом на узбіччю Вороняк. На величезній машті, з кількох найбільших сосон, повіває гордо-маєстатично наш жовто-блакитний та посилає поздоровлення ген-ген мріючим на рівнині селам аж під Львів... Повіває собі як в дома, в своїй хаті, — тільки

зайди, що слідять табор день і ніч, йому якби спокою не давали. І часом він сильно залопоче — це гнів, це погроза зайдам, що от з того молодого юнацтва, осмалених, здорових, бронзових хлопців виросте **сила**, залізні характери і їм, зайдам, прийдеться забиратись геть, на свої піски....

Подільський вітер, розігнавшись по рівному Опіллі, розгортає легенько чуприну-ліс на чолі-верхівях Вороняк. Сонце грається мерехтячими красками прапору, а опісля заглядає крізь галуззя дерев і сміється разом з братією, що обступила перебраного тайного агента й немилосердно сміється з його неfortunних викрутів, чого то він до табору зайшов.

А Ти, Славку, сидиш на стороні й задумався. По хвилині штовхаєш мене ліктем й питаєш:

„Чого вони тут хочуть?”

„Чого лізуть тут своїми брудними чобітьми в наш найінтимніший куттик і топчуть наші святі почуття? Невже їм і пластова ідея страшна?” А потім Твої очі загорілись і Ти крикнув:

„О, бійтесь! — і нас і тих, що виростуть, бо нам Пласт дає українські душі, серце і **характер**. Бо він вчить, що то **ВОЛЯ**!”

І виросте українське **ЮНАЦТВО**, і виростуть в него сильні барки! І стане йому тісною ваша штучно збудована шопа.

Воно забажає **СОНЦЯ** — **ВОЛІ**, воно стрясеться і впаде ваша шопа, і нічого з неї не остане..... Бійтесь!....”

В таборі був Ти до всего першим. Як табор кінчився і нам виказки давали, то Ти дістав таборове відзначення — „за кожноразову готовість до всего”. Як ми опустили табор, Ти з радости підскакував і поважно заявляв, що Ти вже — **заприсяжений Пластун**!

І як мало нам ще тоді судилось вільно гуляти... Ще тільки кілька днів нам можна було — „вільним повітрям дихнуть”.....

В повітрі вже висіло „щось”, що грозило загином всемо, що українське... Висіло щось, що вагітніло, а потім поставило свою грубу лапу на нашу вузду Батьківщину. Йому казали — **паціфікація**...

Ворожа преса скаженіла.....

Всю свою лють виливала на нас, на молодь.....

І нас ловили, арештували, кували як злочинців, нас, дітей ще.....

Мені за себе було байдуже, бо я вже в друге йшов гостем до в'язниці, але за Тебе.... я боявся, що не видержиш... Тиж був четвертачок... цілком ще дитина...

Ти потішав мене, що тіло слабе, але **дух**... він в Тебе **сильний**!

Ти правду казав.... В келії ми були разом. Чотири стіни, ґрати.... і кусничок неба — сталий наш краєвид.

Ночами ми не спали.... комашва так і жерла прямо. Ти схуд, тільки очі в Тебе ще більше горіли.... я в них бачив Твого сильного духа....

В день ми вчилися чужої мови. А одного разу Ти задумався і сказав до мене:

„Якби я був міністром освіти, то завів би місто матури дві неділі кримінаду для гімназистів.... Тоді хлопці булиб зрілі...”

До нині тямлю ці Твої слова. Як дивно вони звучали там в келії. Навіть старі злодії взяли це поважно.

Як нас перевозили до Львова, до Бригідок, то ми бачили, що пів нашого табору було. Нас кували по двох.. На Твій вид командант табору побілів.... З Тебе тільки очі, ті горючі остали.

Мене з Тобою разом скували. Гризло нам руки. Ти малий ростом, я високий. Командант успокоївся, коли почув в потягу, як Ти **перший** Твоїм тенором затягнув:

„Ми по таборах і тюрмах....”

І він бачив Твій **сильний** дух....

Ми разом Бригідки опустили. Нас викинули без гроша на вулицю Львова... А ми ж в нім були чужі. До дому було далеко.

Ми обідали в добряги священика, що нами заопікувався. Ти, друже, добродушно оповідав: „...одних вакацій до Пласту вписався — в таборі був-чару мандрівки зазнав — в тюрмі був, на „університеті в Бригідках” — били — і от вийшов...”

А Тобі друже, був щойно п'ятнадцятий рік... Священик тихо до себе казав: „Хлопець не зломився. Буде **сильний** характер!....”

Деж Ти зараз, Славку!

Чи тямиш Ти все ще?

15. IX. 1932.

Ів. Шелестинський.

СІТИ.

Кожному аж надто добре звісне таке сотворіння, як павук. — На вигляд спокійний, сидить собі десь у кутку стін та мовчки снує свої сіти. Надлітає голосна, необачна муха; вдаряє, заплутується в сіти, тоді павук раптом кидається, обсновує її ще кількома додатковими,

скріплюючими нитками павутиння та без жалю робить собі з ньої споживчу жертву.

Та оце все робиться природньою дорогою. Природа дала павукові дар роблення павутини і ловлення мух у свої сіти і це й не дивно. Але по методу роблення оціх павукавих сітей і лов-

лення чи заплутування в них цілком невинних сотворинь, поступають також самі люди.

Перейдіть поміж українцями; Пригляньтесь дещо їхньому життю, то хоч ви не будете природником, ви відкриєте небаби які дива. Ціла українська простора хата, її стіни, ба, що більше: ціла природа є заснована густо сіттями, тут вже не павуковими, а людськими, що присвоюють і користуються умінням павука. — Приглядається ви оцім сіттям, оскільки ви могли їх доглянути, — і константуєте, що вони багато страшніші від сітей павука. Страшніші тим, що ворог-людина з розмислом, розумово перебрав у природи, чи в кого другого, спосіб роблення їх та ловлення в них людей, котрих бажає до всьїї снаги використати, ограбити з відпорности життєвої сили. Страшніші ті сіти ще тим, що людина, творець подібних павуковим сітей, домішує велику дозу чужонаціональної струї до своєї роботи, котра скорше, безжалісніше розкладає здорове українське тіло.

І, коли ви, не будучи навіть ніяким дослідником, доглянете це і відійдете кудись подальше від заснованого ворожими сіттями українського поля чи хати, ви час від часу, мимоволі, рушаєте рукою в околиці вашого тіла та оточення, чи часом і тут неспросліджений ворог-павук не робить сітки на ловлю вас. — Аж легше відітхнете, коли переконаєтеся, що небезпеки немає.

Ріжниця між павуковими, а людськими сіттями та, що павук в більшій часті сидить на місці і там продукує свою лапку, тоді, коли ворог-людина ділає протилежно. Йде на чужу землю, в чужу хату і там наставляє свої сіти. Ані один край, ні одна нація не опутана так ворожими сіттями, як нація українська.

Можна вірити, або ні, але українська нація зараз виглядає, бодай напозір, на найбільш повільну, велику муху, що преспокійно, не зважаючи на ніщо, гніздить в нічим незабез-

печеній кривці, тоді, як ворог-павук чимраз щільніше окутує її сильною ниткою павутиння. — І, повторюю, — не треба бути природником, взагалі дослідником, щоби не бачити цього. Маючи хоч трохи національного відчуття, можна добачити й знати, що такі сіти плетуться не від сьогодні та й будуть плестися, як цьому не запобіжимо. — Сіти приготовляються всіми ворогами українськими, бо ті вороги пересвідчилися, що це найкращий спосіб до поборення нашої нації. Найбільше лихо в тому, що українська нація чомусь то ніяк не годна доглянути тих сітей, хоч вони з кожним часом стають все більшими й виднішими. Але хочби вони прибрали й надто велико-сильний розмір, — всеодно не зістануть убійчою плахтою для української нації, не зістануть ніколи, бо не перетворюється, — не всілі перетворитися в плахту. **Маленький кивок плеча нації надриває їх тканини** і треба немалих зусиль павука-ворога, що б направити їх. А що, коли рухнеться цілий організм нації? Бо в дійсності Українська Нація не є тою повільною мухою, що вічно чекає поки на місці її не обснується ворожим павутинням, — тільки, що вікова неволя приспала її скорість, життєздатність, чуйність. — В дійсності Українська Нація є тою великою мухою-шершенем, котрої бояться і від котрої втікають навіть сильні товсті воли і для котрої нічим є мізерне павутиння. Українська Нація є тою мухою, що в леті своїм без надуми, вдаряє в чиєнебудь чоло, від якого вдарений обов'язково має згинутися. Та, на жаль, вона покищо спить ще, мабуть ще й досі не виспалася, та горе буде всім павукам, коли раптом одної хвили її сіти затріщать, порвуться. Пробуджена й зачеплена шершень-муха помилювання й стриму не знатиме. Полетить з таким розгоном і так далеко, що навіть найновіші технічні прилади не зможуть спинити та наздігати її. — Вона бо вже гуде пробудженням.

ВІСТКИ З БОЛГАРІЇ.

Про ще одного „гетьмана” України, Полтавця-Остряницю та про його виключення з „козацьких лав”.

В Софії появилася відозва „Українського Національного Козацького Товариства” до „всього українського козацького народу на Україні і поза нею суцього”, в якій заявляється, що УНАКОТО (згадає Укр. Нац. Козацьке Товариство) на своїх зборах дня 6. лютого б. р. постановило надалі не визнавати полк. Полтавця-Остряницю „гетьманом України” і... виключити його з „козацьких лав”.

Під відозвою підписані: УНАКОТО, Українське Культурне Об'єднання в Болгарії і Український Національно-Культурний Центральний Комітет(?).

Непоінформований читач мігби подумати,

що в цих організаціях дійсно є чисельні „козацькі лави” і що вони творили для Полтавця-Остряниці велику силу. В дійсності, як УНАКОТО так і Укр. Нац.-Культ. Центральний Комітет в Болгарії являються лише фікціями, що ж торкається Українського Культурного Об'єднання в Болгарії — то ця дійсно існуюча й жива організація вже давно нічого спільного не має ані з Полтавцем-Остряницею, ані з його дотеперішніми прихильниками.

Разом в названих обох організаціях (УНАКОТО і Укр. Нац.-Культ. Центр. Комітет) начисляється... 11 душ — найблищих був. співробітників та членів „уряду” Полтавця-

Остряниці. Ця досить „екзотична” групка „вибрала” собі в 1926 році Полтавця за „гетьмана України” і проголосила його „національним диктатором”. Щойно тепер, після сім років авантюристської діяльності, в якій завинений був не тільки Полтавець, але й його „виборці”, ці останні відкріклися свого „суверена”!

Всі вони (найголовніші з них Гулай, Жеребко і Орлов) свого часу обрали тереном своєї діяльності Болгарію. Використовуючи малу свідомість місцевої української еміграції, вони цілими роками задурманювали її різними обіцянками „швидкого повороту на Вкраїну” і то не інакше, як „на конях і з гетьманом Полтавцем на чолі”, подаючи при тому неправдиві відомості про ті впливи і могутні звязки, які має Полтавець серед міжнародніх політичних чинників, а також і на... Великій Україні.

Що б доказати, що за „гетьманом” стоять не тільки „політики”, але і „народ”, вони постаралися про те, що б перебуваюча в Болгарії громадська організація „Українське Культурне Обєднання” також „визнало” Полтавця-Остряницю.

На нещастя й біду тої групки авантюристів український загаль зачав поволі усвідомлювати собі, що має до діла з людьми, які можуть мати хіба подвійне призначення: або сісти на лаву підсудних за свої гошпапльства, або помандрувати до дому божевільних.

Вже в 1929. році були спроби усунути тих „діячів” з управи УКО (Українського Культурного Обєднання), але, наслідком їх впертости й уміння провадити боротьбу навіть при допомозі провокативних доносів болгарській владі, спроби ці не приводили до бажаних наслідків аж до 1932. року. Нарешті в минулому році переважаюча більшість УКО рішуче висунула домагання усунення старої управи, на чолі якої засів „міністер внутрішніх справ, міністер преси і пропаганди, голова козацького сенату, маршал і т. д.” — І. Орлов.

Дня 20. березня 1932. р., були скликані в цій справі загальні збори УКО. Однак остряничники зірвали ці збори, притягнувши на них навіть чистокровних москалів. На поновне домагання членства скликати збори й апелювання до сумління остряничників, щоби внутрішні непорозуміння не виносити між чужинців, не звернено було уваги. В міжчасі, бачучи, що їх позиції в УКО остаточно захиталися, прихильники Полтавця заснували „організацію” під гучною назвою „Український Національно-Культурний Центральний Комітет”, а одночасно зачали киричну роботу для цілковитої ліквідації самого УКО.

На скликані в липні 32. року нові збори груп-

ка І. Орлова зявилася, бажаючи саботувати їх постанови. На цих-же зборах УКО остаточно розірвало з остряничниками й уневажило їхню ухвалу з року 1926. про визнання Полтавця „Гетьманом України”.

Новообрана Управа під головуванням п. Колісниченка зажадала від І. Орлова передачі печатки, статуту й організаційного майна. Однак Орлов зі своїми прихильниками відмовився від цього, так що Управі не лишалось ніщо інше, як тягти Орлова до болгарського суду. На рішення прокуратури від І. Орлова було відобрано печатку і документи та передано до законної Управи. Тоді зі сторони І. Орлова посилалися різні наклепи й доноси до болгарської влади на чільніших членів УКО, яких представлявано як большевиків, українських терористів (націоналістів), небезпечних для спокою й добра самої Болгарії. Однак вся ця провокативна кампанія була так по дітвацики узаasadнювана, що болгарські влади не звернули на це ніякої уваги.

І ось зараз, після 8 місяців, коли все обєднане в УКО українське громадянство остаточно пірвало з Полтавцем і з усією клікою його прибічників,... І. Орлов звертається в імені цього УКО до „українського народу” і зрікається Полтавця-Остряниці, скидаючи на нього відповідальність за всі ганебні вияви, яких спільно зі своїм „гетьманом” допускався! Підписуватися за УКО І. Орлов мав таке саме право, як, скажім, виступати в імені... китайського народу! Бо 6, 7. і 8. лютия ніяких загальних зборів УКО, про які згадується у відозві, не відбувалося і ніяких постанов, які надавали б УНАКОТО мандат на дальше ведення „визвольної акції”, не ухвалювалося. Як згадувано вище, УКО ще ухвалою своїх зборів з дня 12. липня 1932. р., остаточно зліквідувало в своїх рядах „остряниччину” і заявило себе скрізь як національно-громадську організацію, мета якої лежить в обєднанні перебуваючих в Болгарії українців на ґрунті Самостійної й Соборної Великодержавности України.

Тепер тим людям, що впродовж років вносили між громадянство дезорганізацію й компромітували нашу визвольну справу перед чужинцями, не місце в рядах УКО. І яку б маску вони не одягали, які постанови не виносили б — опінія громадянства про них уже не зміниться. А ця громадська опінія — бувших і сучасних співробітників Полтавця-Остряниці, як і його самого — інакше не трактує, як або умовохо-рих людей, або свідомих провокаторів, що в чийось інтересах намагаються ганьбити славне ім'я Українського Наро́ду і нашу світлу визвольну ідею.

І. III.

Зложім для УВО зприводу 3-го Зізду ОДВУ.

ВІДОЗВА КОМІТЕТУ ЗІЗДУ.

**До Хвальних Українських Національних
Товариств в Америці.**

Хвальні Товариства !

В днях 24-го і 25-го червня цр. відбудеться в Нью Йорку **ТРЕТИЙ РІЧНИЙ ЗІЗД ОДВУ**. Подія ця матиме велике значіння не тільки для самої ОДВУ, як здеклярованої частини українського націоналістичного табору, але і для цілої нашої американської еміграції, бо означатиме вона третій рік успішної боротьби ідеї українського націоналізму за своє панування в Америці, третій рік муравлиної, але **систематичної** праці національно свідомого тутешнього громадянства над організуванням всесторонньої допомоги революційним визвольним змаганням в краю та над відродженням українського народу.

Тому 3-тий Зізд ОДВУ буде для нас великим святом. В ці два дні, 24-го і 25-го червня цр., звернуться в нашу сторону з за океану очі численних рядів краєвих боевиків, бо в цім Зізді ОДВУ вони будуть бачити не лише само зібрання на наради членів ОДВУ, але безсумнівний доказ солідарности цілої нашої Еміграції супроти них, та її готовости несення сталої піддержки їх героїським змаганням.

3-тий Зізд ОДВУ, як вираз духового настроєння нашої Еміграції, запевнить їх, що вони не є самотні у їхній важкій боротьбі з ворогами, ба — з цілим лукавим світом, бо і тут, за океаном, зростає націоналістична сила, котра тепер творить для них запілля, а у відповідний час з'явиться враз з ними на полі бою й допоможе їм довершити діла визволення українських земель з під займанців.

Найбільше моральне значіння для краєвих націоналістів цей Зізд ОДВУ мавби тоді, коли б Ваші представники могли взяти в ньому участь, до чого теж щиро Вас запрошуємо. Та сумніваємося, чи многі з Вас, задля тяжких обставин життєвих, зможуть бути на ньому заступлені.

Однак, щоби ця подія була дійсним доказом нашого бойового духа й вірности традиції наших славних предків лицарів, щоби ми положили свою печать на цілі, яке переводять українські націоналісти, а яке має на меті — висвободження та духове відродження української нації і відбудування Соборної Української Дер-

жави, ми мусимо покликатися на нашу любов й жертвенність до Рідної Батьківщини.

Тому ми звертаємося отсим до всіх Вас, Хвальні Українські Товариства, розкинені по широкій, чужій американській землі, і в ім'я всіх тих нечислимих Героїв, що згинули на польській шибениці та від польської кулі, в ім'я отсих Головінських, Бесарабових, Біласів, Данилишинів та многих, многих їх товаришів; в ім'я всіх тих, що караються й гинуть в тюрмах большевицької ІПУ та на Соловецьких Островах; врешті в ім'я тих, що, живі, продовжують визвольну боротьбу — **взиваємо Вас і просимо: 3 нагоди 3-го Зізду ОДВУ зложіть свій дар на революційну визвольну боротьбу, яку веде УВО та ОУН на Україні !**

Українська Еміграція в Америці буде записана золотими буквами в історії наших державно-визвольних змагань. Ми завсігди були тривким матеріальним запіллям для всіх наших національних фронтів в минушині, ми ним залишимося й на будуче. А теперішня критична хвиля, яку перебуває наш визвольний фронт, якраз вимагає від Вас негайної матеріальної помочі. На Вашу поміч чекають сотки тисячів борців-революціонерів в краю. Тому негайно поспішайте з нею !

Як в минувших роках, так теж і тепер, просимо слати свої жертви через „Об'єднання", або через Центральну Управу ОДВУ, якої адреса є:

EXECUTIVE COMMITTEE OF ODWU.

P. O. Box 13, Sta. D.

New York, N. Y.

Щиро дякуємо заздалегідь та остаємо

З націоналістичним привітом !

Комітет 3-го Зізду ОДВУ в Америці:

І. Готра, голова,

В. Череватюк, містогол,

М. Леськів, секретар,

А. Климишин, касієр.

Контрольори: Е. Кревень, М. Ликтей і Я. Гутак.

Члени: А. Муха і М. Лехицька.

Нью Йорк, Н. Й., дня 25-го травня 1933.

З МУЗИЧНОЇ КРИТИКИ.

Чи Опера "Мазепа" Репрезентує Українську Музику і Пісню?

В однім з обіжників Української Виставової Корпорації в Шікаго, під заголовком „Український День” читаємо таке: „Є плян виставити оперу „Мазепа”, котру з таким успіхом виставив п. Чутро в Нью Йорку та Філадельфії”.

Без сумніву, українське громадянство Америки і Канади бере це за додатну сторону Української Вистави в Шікаго і думає: он як, навіть оперу будемо мати на Виставі.

Тому, що такий погляд на оперу „Мазепа” є мильний, вважаю своїм обов’язком подати під розвагу українському громадянству оці завваги: чи, як дати москалеві українське ім’я і вбрати його в українську сорочку, то він стане Українцем? Або: чи опера „Мазепа”, написана російським музиком Чайковським (дарма що він Українського походження) в російському дусі, з вирахованою ціллю осміяти великого гетьмана України, Мазепу, як авантюриста, який задля любовниці зраджує Росію і убиває Кочубея, батька її, за що виступають проти него підюджені українські селяне з колами — може принести для Українців якунебудь репрезентацію української культури?

В розмові з відповідальними українськими музикантами і артистами, що перебувають в Нью Йорку та Філадельфії, а також підчас вистави опери „Мазепа” в Філадельфії я наочно переконався, що в опері „Мазепа” нема крихітки ні української музики, ні пісні. Що вся музика в цій опері, по словам знавців, належить до якоїсь російської мішанини, якої в світі нігде не можна найти. Що пісні в цій опері не мають нічого спільного з українськими піснями і що з історичного боку опера „Мазепа” робить Українцям медвежу прислугу, бо робить зрадника України, Кочубея, героєм опери і висвітлює душу раба висше душі лицаря Мазепи. І що, накінець, не можна змінити правдивої основи опери „Мазепа” доданням українського „сосу” до неї.

Тай самі виконавці опери не зраджують жадного українського духа. Годі, наприклад, поминути такий факт, що директор опери і балет-майстер(?) Чутро вічно увихається між російськими колами і до того домудрувався, що прийшов до переконання, що український рух взагалі, то є німецька інтрига, як це ясно і недвозначно заявив оден з філадельфійських „авторитетів” опери в розмові із одним з тутешніх Українців.

Найліпше зхарактеризували оперу „Мазепа” американські філадельфійські газети. Так, наприклад, „The Philadelphia Bulletin” назвав це

просто російською оперою, яку виставила українська компанія. А про „балет” Чутри так пише „The Philadelphia Record”: „The ballet under the direction of Dimitri Chutro was effective in numerous spirited and colorful **Russian dances**”. (Коли про нас напишуть так і в Шікаго, то це буде гарна пропаганда української штуки. — Ред.).

Коли ще додати, що в ролях опери виступають в більшості російські жида і москалі, то маєте повний образ, яким українське серце може до схочу налюбуватися.

Цілий розголос оцей опери як щось дуже великого треба приписати одному редакторові та кільком філадельфійським „авторитетам” від опери. Тай не першина оцій компанії вивисувати все чуже попід небеса, бо ж — що чуже, то „взнесле і артистичне”.

Цю компанію треба порівняти до тих „реальних” політиків, про котрі інж. Сціборський пише, що „їх душа і політичні наміри немовби в тому кривому зеркалі відображують впливи московщини, польщини і ріжних інтернаціональних ідей, зготованих для українського народу свідомими ворожими умами”.

Ще раз спитаю: чи **чужа** опера і **чужі** артисти можуть репрезентувати **українську** музику і пісню?

Коли Українська Виставова Корпорація робить це несвідомо, то ще є пора заперестати таку репрезентацію; коли ж робить вона це свідомо, то хай тямить, що така нею заінсценізована репрезентація української штуки на Виставі означатиме лише насмішку з Українців перед світом.

Ще одно. Недавно вийшла інформаційна летючка від Проводу Української Вистави в Шікаго, де зображено українського козака в черкеськім убранні, з чотирма ножами в зубах. Питаю: чи це також належить до **української** штуки?

Цей голос підношу тому, бо заходить небезпека, що замість репрезентації української культури в Шікаго, готово зарепрезентувати якусь мішанину російсько-польської культури.

Зазначити ще хочу й це, що ми маємо артистів, котрі часто репрезентували нас перед культурним світом і ці повинні також репрезентувати нас і на Світовій Виставі в Шікаго. Та про многих із них навіть і згадки нема в бюлетинах Виставової Корпорації.

Теодор Свистун.

Роман Рошко.

НА ТЕМИ ДНЯ.

Послідня промова Рузвелта і його післання до 54 народів і держав світу викликали дуже велике враження.

Немає правди діти, що цілий культурний світ опинився в сліпій вулиці, з якої ніяк не може видістатися. З одної сторони провал дотеперішної капіталістичної системи, як також наглядний і цілковитий провал системи комуністичної довели крок за кроком до теперішнього економічного занепаду, який бачимо так в більшовицькій Росії, як і в краях з капіталістичною системою. І економісти і державні політики шукають розв'язки і виходу з цього замотаного положення, з цієї сліпої вулички. Одні дошуковуються причини в мілітаризмі і надмірних міжнародних зброєннях, другі в економічній війні між державами через заведення високих мит на товари з других країв.

Всі держави і народи нарікають на несправедливість, та ніхто не хоче признатися до факту, що оця справедливість, чи пак несправедливість, міряється всіма двома мірками. Одну мірку примінюється до себе, а другу до ближнього. І в цій мабуть ціла й біда.

От хочби такий примір: Ціла польща підняла страшний крик ізза розпорядків правительства Гітлера відносно жидів, польські державні мужі забирають слово в обороні жидів на світовій арені, а в цей сам час нічого не перешкаджає їм дивитись крізь пальці на жидівські погроми, уряджувані польською молоддю на університетах в польщі. Чи це не нагадує злодія, який, втікаючи від погоні, кричить самий на весь рот „ловіть злодія!...”

Франція протестує проти зброєнь Німеччини, а в цей самий час сама зброїться по зуби. Зброїться англія, зброїться італія, польща, росія, зброїться японія ну і зброїться америка. Всі зброються і всі постійно бажають роззброєння. Скликається конференція економічні, мирові, в цілях роззброєння з цією надією, що ануж вдасться противників, чи навіть і союзників обдурити, перехитрити, зв'язати їх умовами, трактатами, а опісля сміятися самим в кулак і продовжати робити по старому. Бодай такий був вислід яких дотеперішних конференцій.

Під цю пору світ знова стоїть перед двома конференціями: одна в Женеві в справі обеззброєння, а друга в Лондоні для розв'язки економічного питання. Від успішного розв'язання конференції обеззброєння залежить в великій мірі успіх конференції економічної.

Як досі — вигляди на успіх обох конференцій дуже малі. Держави, які підписували повоєнний версайський мировий трактат в ролі побідників, ще не визбулися своєї бундючності і вірять, що насильства версайського договору зможуть оборонити оружжам. Тому то й різні тайні договори про ненапад і взаїмну піддержку між так званими суцесійними державами,

як також договори польсько-французький, французько-більшовицький, малої антанти і тим подібне. Кожна з тих держав шукає собі союзників, приятелів, помічників, або бодай забезпечує себе неутральністю сусідів в разі якої драчки.

Доки Німеччина була занята своїми внутрішніми справами, доти все йшло сяк-так. Колиж але, завдяки Гітлера і його зорганізованих Нацистів, Німеччина остаточно ясно почала прямувати до відродження німецької державности, до ревізії ганебних постанов версайського договору — на Европу напав панічний страх. І коли, недавно ще спячий, німецький Міхель зажадав рівноправности що до зброєнь — світ цілий аж ахнув зі здивовання. Ці, які бояться навіть згадки про ревізію версайського договору, почали сильно протестувати, другі, більш розсудні, прийшли остаточно до заключення, що Німці праві. Що, як що їм не дозволити і не вдоволити їх вимог, то настав час, де Німці самі без питання зроблять те, чого домагаються, а в такому случаю ті що відмовили, втратять свій вже й так захитаний міжнародний престиж.

Гітлер став диктатором з необмеженими правами, а за його диктатурою станув, як мур, цілий німецький нарід. Від тепер належить і треба з цим числитися. І ось тому то й післання президента Рузвелта, яке одним днем випередило промову Гітлера в німецькому парламенті.

Розбираючи причини для зброєння, президент Рузвелт найшов, що зброяться або ці держави, які хочуть побільшити свою територію (очевидно на кошт сусідів) або ці, які бояться нападу сусідів. (Президент Рузвелт переочив ще одну причину для зброєння і приготування до війни, чи взагалі оружно розправи, і то мабуть чи не найважливішу. **Зброїться і готовиться до війни також цей нарід, який хоче відібрати в злодійський спосіб заграблену сусідами свою землю**).

Наколи б народи погодилися знищити всяку зброю, що уможливує успішно нападати на сусідний нарід — тоді, ясна річ, що стане зайвою і зброя для оборони і відбивання ворожих нападів. Тоді границі державні раз на все будуть безпечні. Зброя потрібна буде лише хіба для удержання внутрішнього ладу і порядку.

Остаточною ціллю конференції роззброєнь повинно бути елімінування всякого рода зачіпної зброї. Це ціль остаточно, однак під дану пору належить стреміти до поступенного зменшення зброєнь і елімінування хоч деяких родів зачіпної зброї, ось як, наприклад, газів, бактерій, бомбардування аероплянами тилів армії і тим подібне.

Для цього всі народи повинні погодитися на розоружний плян МекДоналда і починити при-

готовлення для цілковитого розброєння. В міжчасі всі повинні підписати угоду неагресивності. (Послідні вісти з Женеві доносять, що конференція станула на мертвій точці ізза ріжниць в дефініції слова „нападаючий” (агресор). Це тільки вказує на нещирість замірів держав дійсно розброїтися.

ПРОМОВА ГІТЛЕРА.

Майже цілий світ очікував промови Гітлера з запертим віддыхом. Майже всі припускали, що Гітлер брязчатиме оружжам і грозити цілому світові. Зідлива пропаганда польсько-французько-жидівська приготувала світ на щось страшного. Тим часом цей страшний для ворогів Німеччини Гітлер розчарував всіх. Місто погроз і крикливої бундючності — Гітлер зажадав для Німеччини справедливости і рівноправности. В своїй промові Гітлер підчеркнув, що нова європейська війна не принесе жадної полекші ані не направить теперішньої економічної ситуації. Тому Німеччина війни не бажає. Вона жадає тільки справедливости і рівноправности на рівні з другими європейськими народами. Німеччина не то, що не хоче збільшення своєї армії, але навпаки, зменшить її пропорціонально, як що і прочі європейські держави зроблять це саме. До чого, впрочім, вони зобов'язані версайським договором. А коли не зроблять цього, тоді Німеччині не лишаться нічого іншого, як лише дозброїтися до їх рівня. Німеччина бажає тільки одного: заховання своєї самостійности і цілости своїх границь. Післання Рузвелта приймає Німеччина з вдячністю і вірить, як і президент Рузвелт, що розв'язка економічного питання є можлива лише після розв'язки питання про розоруження.

Однак ані німецьке правительство, ані німе-

цький нарід ніколи не допустять до цього, щоби хтонебудь присилював їх підписати який-небудь договір, який ставивби Німеччину й на дальше в положення так сказати б народу другої кляси, на якому все тяжить якась вина, якась відвічальність за якісь уроєні провини. З таким пятном Німеччині неможливо було б оставатись на дальше навіть членом Ліги Націй. Версайський договір мусить бути переглянений. Німеччина мусить бути трактована як рівний з рівними.

Це значило б направлення кривди заподіяної не лише Німеччині, але і ще декому поза Німеччиною.

Очевидно, що всяка думка про ревізію версайського мирового договору не мила ані Франції, ані її союзниці — Польщі. Обі держави почуваються до тяжких провин та насильств і тому воліють, щоби цієї справи зівсім не рухати.

♦♦

З цього одинокое заключення. Мимо всіх багачок про розброєння всякий збрійється, як може. Всякий готується до війни, а голосно кричить, що бажає спокою. Стара римська пословиця, яка ще й до сьогодні не втратила своєї вартости, каже, що коли хто хоче мира, то мусить бути готовий кожної хвилі до борби. Всі державні народи стремлять до цього, щоби свою державність скріпити, поглибити. А щож доперва ми, нарід недержавний? Нашим обов'язком є тим більше приготуватися до збройної розправи зі всіми тими, що по злодійськи загарбали наші землі. Як що ми дійсно щиро думаємо про відродження нашої державности, то в першій мірі повинні готовитись до борби і то до борби на життя і смерть. До борби збройної і культурної.

У. П. Берлін.

Що Діється на Україні?

Велика Україна: На Великій Україні панує голод. Ще в зимі могли люде саяк так жити, бо їли те, що полишали були на насіння. А тепер мусіли засіяти призначену їм площу землі і не мають що їсти. Преса доносить, що є околиці, де люде сотнями цілими вмирають, а знова в других околицях, то відновилося вже людодіство. Терплять на цьому малі діти. Діється так тепер щось подібного, як в 1922 році підчас страшного голоду. Весняний засів не вдавсь, бо не було чого сіяти. Стягували де лише хто що міг, але всього того не вистарчило. Рівнож і сама робота на полі погана, бо українські селяне не хотять так пильно працювати для Москалів, як працювали для себе, коли поле було їхньою власністю. Тому большевицький уряд постановив вислати в кожне село і в кожний колгос спеціальну партійну комісію, яка б наглядала, як селяне роблять та підганяла їх нагайками до роботи. Коли б хто не послушав нагайки, того арештують і за кілька днів його вже не стане між живими. За то вже постаріється ГПУ. Одним словом, наші селяне поставали невольниками. Колісь гонили їх польські та московські посіпаки до роботи нагайками. Це не було ливно, бо ж тоді була панщина. А тепер їх гонять

московські посіпаки нагайками до роботи, хоч панщини нема. От таке то діється на широкій Україні, по широких українських степах.

Здавалося, що в місті краще жити, бо там нема панщини. Але й там вона є, лише в иншому вигляді. Там не стоять з нагайками над селянами, а над фабричними робітниками. Місто на Україні вже було майже українське і це не подобалося було москалям та жидам. З сіл цілими масами народ йшов до міста. Не знали, як позбутись Українців з міста і придумали пашпорти. Хто не дістане пашпорту, той не має права жити в місті. А не дістають пашпорти лише Українці, тому мусять виноситься з міст. В місті залишаються лише жида й москалі. Хто-ж добровільно не винесеть з міста, того силою відставляють, але не до рідного села, а на Соловки або на Сибір.

Внедовзі відбудеться в Харкові величезний процес проти українських націоналістів. Скільки людей стане перед судом і хто саме, того большевицька преса не подає. Закидується їм всім протимосковську діяльність, а вона полягала в тому, що ці люде говорили й писали по українськи, що вони зукраїнізували московські школи

на Україні і т. п. З того факту одно лише видно, що хоч московські агенти кажуть, що на Україні нема українського націоналізму, **він таки є і все зростає в силі!**

Замітним також є зріст протижидівських настроїв на Україні. Жидів ненавидять селяне тому, що вони видирають їм останнє майно, що панують над ними. Треба знати, що майже всі комісарі та урядники є жиди, або москалі. За потурбування жида чекає смерть, але мимо того трапляється, що юде турбують жидів, бо вже на-дошло їм зносити над собою жидівську наругу над всім і вся в формі большевизму. Не без впливу на Україну залишилась також і німецька національна революція. На день 1. травня, найбільше большевицьке свято на всіх урядових будинках в Києві понамальовував хтось фарбою гакенкройци і на другий день мала жидівсько-московська міліція що робити, заки їх постирала.

Москва з Польщею заключили договір, що будуть собі взаємно помагати, коли б проти котроїсь з них збунтувались Українці. Це лише підтвердження того, що ми все говоримо, що нам ніхто не допоможе здобути свою державу — ані Польща, ані Москва, а що її мусимо здобути власними силами. Це також наука тим, що думають, що їм Польща збудує Україну або тим, що йдуть на службу до большевиків, думаючи що тамті їм добудуть Україну. Дійсність показує, що оба ці вороги однакові і що оба, бачучи зріст українського націоналізму, голять-ся між собою, що б той націоналізм спільними силами здушити. Але це їм не вдається і Україна мимо їх волі таки буде вільною.

Західна Україна: Здавалось, що там нема нічого нового, бо тепер там лише старе продовжується. Щоденно відбуваються процеси проти членів УВО і ОУН. Засуджують немилосердно на довічне тюрму за читання націоналістичної літератури або Сурми. Дальше йде посиленний наступ на українські кооперативи. При цьому полякам помагають жиди, яких вже повикладали з багатьох наших сел. Головний наступ йде на найбільшу нашу кооперативу „Маслосоюз“. Як зачуваємо, то „Маслосоюз“ не лише що з успіхом відбиває всі ворожі наступи, але й сам переходить в наступ та розвивається, а головне безразом і поляків і жидів з їх капіталами. З приводу Великодня українські селяне повідновлювали були на могилах погибших українських стрільців хрести. Нічню поліція ці хрести позабирала, а селяне мусили ставити по-і. В деяких околицях то вже таке діється четвертий раз. Дуже стереже польська поліція могил погибших минулого року за волю України Біласа, Данилишина, Старика та Березинського, але не може встерегти, що б на них не появились українські вінці. Видно полякам страшні вже не лише живі Українці, але й мертві, зглядно їх могили. У Львові відбулось величаве українське свято, в якому взяло участь понад сто тисяч Українців. Все відбулось в порядку, хоч з польського боку були різні провокації. Це свято заставило Поляків подумати над тим, що так, як тепер у Львові завилось 100 тисяч Українців, що б заманіфестувати перед всім світом, так одно, о гарного дня може станути до борби за волю України мільйонна українська армія, а тоді й сам Пілсудський не

поможе Польщі. Місяцями на українській землі дається відчуття передновок. Заробити взагалі нічого не можна, бо роботи нема, а податки чимраз то більші. Всі селяне задовжені по нуха і вже ніхто й не думає віддавати довги. Чекають на війну, або якусь завірюху, а тоді зникнуть з лиця землі і всі ті польсько-жидівські банки, що так спугали наше селянство. Чимраз дуще дається в знаки полякам український націоналізм. Старі українські партії УНДО, радикали, селяроби і інші зникають, бо не мають молодих членів. А старикам вже не до політики. Рухаються й наші католики, а передовсім Гриць Хомишин. Він випиє на славу Польщі книжки, які тішаться дуже великою популярністю польської поліції. Коли ж хтось йому хоче відповісти, то зараз конфіскується. Хомишин працює для Польщі може краще, як сам Пілсудський. Забув мабуть Гриць, що сам походить з селянського роду. Пошивсь в єпископи та пхється між польських панів. Коли б хтонебудь з Українців хотів з Грицем поговорити в чотирі очи про ті справи, так доступу не має, бо Гриця стереже польська поліція. Дуже популярний в Галичині Гітлер. Народ все питає пошенки, коли то вже він приїде раз та повалить зненавиджену Польщу, бо ж там також знають, що Гітлер не дуже то любить жидів та поляків. Мимо всіх тих знущань та переслідувань український народ не підпадає на духові. Настрій тепер такий, що коли б повторивсь 1918 р. то не було б пощади ані малому ані великому. Не панькався б народ з ворогами так, як 1918 року, а постарався б о це, що б і на насіння з ворога нічого не стало. Перед в протипольській роботі веде Організація Українських Націоналістів. Про комуністів на Західній Україні ніхто не чує. До них належать лише жидки та декілька полячків, або ще й такий Українець, що його примусили тули вийти за довги. Народ сподіється, що визволення недалеко і великі надії покладає на еміграцію. Він знає, що еміграція за кордонами працює і що вона поверне до дому лише зі зброєю в руках як вільні горожане вільної української держави.

Буковина й Бессарабія: Можна сказати, що там нема нічого нового. Все старе продовжується. Варто б сказати лише одно, а саме, що московські провокатори зорганізували були в Чернівцях жидівські погроми. Всі власті, а головно жиди, зразу ж сказали, що ті погроми зробили Українці. Пізніше однак слідство виявило, що Українці в тих погромах не брали участі і їх не організували. В той спосіб хотіли московські провокатори стягнути на Українців нову філію переслідування з боку румунського уряду.

Підкарпатська Україна: В останніх часах Чехи знова зачали балакати про автономію для тої частини нашої землі. Вони все починають про неї балакати, коли зі зовні шонебудь загрожує їх державі. Але Українці вже знають ціну тих балачок. Чехи будуть балакати доти, доки український народ не зірветься до остаточної боротьби за свою самостійність. Коли ж вже буде самостійна українська держава, тоді вони надумаються, що таки треба було Українцям дати автономію, але це вже буде за пізно. А хвиля визволення наближається з кожним днем і це ворог чує.

3 Організаційного Руху ОДВУ.

ОРГАНІЗАЦІЯ „СИНИ УКРАЇНИ“ в ШІКАГО, ІЛ. ПОБІЛЬШАЄ НАЦІОНАЛІСТИЧНИЙ ТАБОР.

Дня 2-го травня цр. відбулися в Шікаго основні збори, на яких заложено організацію „СИНИ УКРАЇНИ“, в склад якої увійшли члени місцевої „Стрілецької Громади“, 1-ої Сотні „СІЧ“ та інші. Організацію заложено на основах націоналістичної ідеології й підпорядковано Проводові Українських Націоналістів в

краю. Вона має творити з ОДВУ одноцільний організм, підлягати спільній Центральній Управі та мати спільний статут і орган пресовий.

До уряду цієї організації увійшли наступні: Петро Дідик, голова; Ф. Т. Василевський, місто-голова; Г. Сенів, секретар рекордовий; Я. Мензій, секретар фінансовий; адвокат А. Нагір-няк, секретар в англійській мові; І. Оленець, касієр; д-р І. Смук, референт військовий; д-р Г. Г. Скегар, референт преси; контролери: адвокат Р. Смук і Т. Шпікула.

Останні звідомлення доносять, що дня 28-го травня відбулося велике організаційне віче цієї організації. Сяла була битком набита, а говорили пп.: Дідик, д-р Смур, Семочко і Василковський. З рамени Центр. Управи ОДВУ говорив тов. Е. Ляхович, з Нью Йорку. Віче відбулося дуже гладко, мимо сподіваних нападів з ворожих нам сторін, а все завдяки умілому переводженню віча. Принесло воно великий успіх моральний для організації „СИНІ УКРАЇНИ“, про яку заговорило ціле Шікаго. Рівнож багато з присутніх вписалося в її ряди. Між іншими вписався до „СИНІВ УКРАЇНИ“ п. Мурин, колишній головний касієр гетьманської Січі в Шікаго. На летючці заклик звучав: „Проситися о участь лише Українців з націоналістичними переконаннями.“

Організаційне Віче Жіночого Відділу ОДВУ

Дня 2-го червня цр., відбулося перше жіноче віче заходом новоутвореного жіночого відділу ОДВУ, в салі Українського Народного Дому в Нью Йорку.

Віче почалося відспіванням гімну „Ще не вмерла“, опісля привітала зібраних в імені новоутвореного відділу П. Пасацька й поклікала на передсідателську віча п. Середу, а на секретарок п. М. Лехицьку і п. Ірину Середу.

Порядок віча розпочала п. Середа поясненням цілі скликання цього віча. Скликано його в цілі зорганізування українського жіноцтва, що ще не є об'єднане в ніякі інші організації, в окремих жіночих відділах при існуючій вже Організації Державного Відродження України, який то відділ, поруч мужеських, вівби живу акцію в цілі допомоги у визвольній боротьбі, в цілі засновання „Червоного Хреста“ та створення желізного, бойового фонду, який, в час воєнних заворушень, бувби великою помічю. В таких жіночих відділах буде організуватися наше жіноцтво в цілій Америці. — Потім поклікала до слова п. Лисяк.

Бесідниця у своїй промові ясувала ролі і роди діяльності поодиноких жінок у відродженні різних націй, від найдавніших часів аж до тепер. Звернула більшу увагу на Дівицю з Орлеану, що у найтяжкій воєнній ситуації збрала французькі полки і на чолі них рушила на ворога, Англіїців, та зі словами „Хай жие Франція“ зложила своє життя на жертвеннику своєї країни. Відтак взяла під увагу історію американських жінок. На перше місце висувається постать Марії Вашингтон, матері першого американського вождя і батька вільної країни, що поруч інших свідомих жінок причинилась до організації американського жіноцтва і підготовки його на случай війни. Важніші з них: п. Рід, п. Бел — жена генерала, п. Кавбер — жена презбитеріанського священика, Де Бора Семсон, молода учителька, що дала почин до організування американських жінок в славу тепер організації „Доньки Американської Революції“. Немалу ролі у відродженні нації відіграли і ірландські жінки, і жінки польки, у протиставленні до українського жіноцтва, що у відповідний час було незорганізоване і невідоме того, щоби піти рука в руку з мужами, коли лунав клич „До бою, за край і нарід свій!“

Друга бесідниця, п-на О. Urgelete, представниця литовських жінок, побажала успіху в праці новоутвореному відділові та заклікала Українців, жінок і мушун, до боротьби враз з Литовцями, аж доки не повстане вільна Українська Держава.

Опісля промовляла п. Середа на тему — „Яку силу представляє зорганізоване жіноцтво і завдання української жінки у відродженні нації“. Звернула вона увагу на час, коли жінки стояли позаду, не мали рівного права з мушунами й мусіли собі щойно його вибороти. Завдяки цій боротьбі жінка стає на рівні з мушиною, вибивається на високе становище і займає визначне місце на полі політичній і суспільній. І українська жінка по-

винна піти за прикладом жінок других націй, а першзавсе повинна стати до помічі мужам у боротьбі за свою державу. Вона мусить об'єднуватися в жіночих відділах ОДВУ а тимсамим, приймаючи ідеологію українських націоналістів, поставити собі за цілі нести моральну й матеріальну поміч боевій акції та освідомлювати в тому напрямі й увесь український загаль, а передовсім українську жінку на еміграції.

Опісля привіт від ОДВУ зложив секретар Централі, п. Е. Скоцко, та висловив радіння ізза творення нового жіночого відділу, що бажає співпрацювати з мушунами, опираючись на тих самих основах українського націоналізму. Хоч існує много жіночих організацій, ця на його думку, поведе працю на іншому полі, яка то праця під теперішню хвилю є для нас найконечнішою.

На закінчення говорила п. Марія Лехицька, котра, як членкиня ОДВУ, пояснила зібраним цілі і завдання цієї організації та звернула увагу на ролі українського жіноцтва у визвольній боротьбі, на перші початки жіночих організацій перед світовою війною, в часі світової війни й у час листопадового перевороту. Хоч були десятки, сотки українських жінок, що будили в нашому стрієцтві запал до бою, несли поміч в шпиталях, підчас санітарних поїздок, в урядах, жертвували силу й знання у визволенню рідного краю, але загаль жіноцтва був незорганізований, несвідомий. Тому тепер українське жіноцтво повинно виховувати покоління в революційнім дусі, а український загаль на еміграції усвідомлювати в тому, що лише масовою акцією в цілі піддержки революційно-національного руху на українських землях, лиш перетворенням рабської психіки нашого народу в революційну, можемо створити і вдержати Українську Державу! — Тому всі жінки повинні бути готові на філю, що принесе переворот і до все-народного зриву мусить стати кожна свідома Українка!

По замкненню дискусії, яка слідувала, переведено спис нових членок і закінчено віче відспіванням „Не жора“.

Секретарки віча:

М. Лехицька,

І. Середа.

В звязку з тим бажаємо зазначити, що ОДВУ буде старатися поширити такі організації, щоби в цей спосіб об'єднати українську еміграцію в Америці при одній Великій Ідеї Українського Націоналізму. Такі нові організації є лише побільшенням одного націоналістичного табору в Америці.

Величава Маніфестація Українців в Вунсакет, Р. Айл. і Посвячення Першого Прапора ОДВУ в Америці.

Дня 28-го травня цр. українська громада в Вунсакет, Р. Айл., святкувала заходом 16-го відділу ОДВУ і місцевих та околичних товариств величаве свято. В цей день була відправлена Полева Служба Божа, получена з величезним походом Українців з цілої околиці головними вулицями міста. Про це свято широко розписалися місцеві і околичні американські газети, які обчислюють число учасників в поході на 2,000. Похід відбувався дуже взірцево, при участі української духової оркестри. На чолі походу йшов Головний Організатор ОДВУ, Теодор Свистун враз з молодого членкинею ОДВУ, Марійкою Чагарин з Нью Йорку. Похід викликав величезне зацікавлення Американців. Полежу Службу Божу відправив о. А. Каськів, місцевий парох, який по Богослуженню виголосив високо-патріотичну промову.

По Богослуженню відбулося в присутності Головного Організатора ОДВУ посвячення прапора 16-го відділу ОДВУ в Вунсакет, **першого прапора ОДВУ в Америці!**

Вечером того дня відбувся святочний концерт, який звеличали своїми промовами многі місцеві і позамісцеві визначні громадяне, між іншими також Орг. Т. Свистун. Ядерну промову по англійськи виголосила тов-ка Марійка Чагарин.

Ще про Свято в Рочестер дня 4-го липня.

У зв'язку з підготовлюваням там святом, „Українським Днем“, що відбудеться заходом 20-го відділу ОДВУ в Рочестер, повідомляють нас, що в ньому візьмуть участь слідуєчі хори і громади: хор і громада з Бофало, Н. Й., хор і громада з Елмайри, Н. Й., хор і громада з Сейр, Па., та громада з Сиракюз, Н. Й. Полева Служба Божа буде відправлена в асисті священників з цих громад. Дальша програма буде складатися зі співу згаданих хорів, продукцій народного танку, духової оркестри та бесідників, українських і американських.

Кульмінаційною точкою свята буде посвячення прапора 20-го відділу ОДВУ, **2-го з ряду прапора ОДВУ в Америці!**

Свято пічнеться цього дня о год. 9:30 походом головними вулицями міста Рочестер. Самоходи будуть прикрашені українськими і американськими прапорами, а вся молодь буде в українських стріях, так само і хори.

В святі запевнена є участь Головного Організатора ОДВУ, Т. Свистуна, котрого на цей якраз день забере до Рочестер маршрута його поїздки по Америці.

20-тий відділ замовив в Нью Йорку через Центр. Управу ОДВУ великий прапор, 5'x7 стіп розмірів, з націоналістичним емблемом (тризуб-меч) й напесею: „Організація Державного відродження України, відділ ч. 20, в Рочестер, Н. Й.“ Такий самий тризуб-меч буде вироблений в солідній формі з позолоченого матеріалу на кінці держака.

Відіграно комедію „Жених Вертихвіст“ в Бронкс, Н. Й.

Заходом 22-го відділу відіграно аматорськими силами відділів ОДВУ в Нью Йорку, при співучасті знаного всім і улюбленого коміка Скоробогача, комедію „Жених Вертихвіст.“

Як можна було сподіватися, штука випала дуже гарно. Вправді декотрі сили, що грали менші ролі, могли вивязатися зі своїх роль краще.

По представленню відбулася забава з танками.

Ціле підприємство фінансово випало досить успішно, хоч і на ньому відбилися тяжкі теперішні часи.

Розгравка Української Ляльки в Користь Визвольної Боротьби.

Дня 28-го травня цр., заходом української

книгарської фірми „СУРМА“ в Нью Йорку відбувся „Радіовий Баль“, в прекрасній американській салі „Вебстер Голл“. Саля забав була заповнена гостями.

Підчас балю розіграно велику українську ляльку, вартости \$7.—, яку виробили й дарували на вигравку пані Р. Гельнер і Е. Ликтей, членкині 22-го відділу ОДВУ, Бронкс, Н. Й. Пан Мирон Сурмач, властитель „СУРМИ“, радо погодився на розігнання цієї ляльки на бали.

Однак лялька ця на далі знаходиться в руках комітету балю, бо власник білету зі щасливим числом не зголосився. Це щасливе число є **249**. Коли до кількох днів хтось не зголоситься, лялька ця буде дальше призначена на розгравку в користь УВО. — Розгравка принесла \$18.70, з чого по відчисленню \$3.— розходів, лишилося \$15.70. — на боеву акцію.

Українська Громада в Йонгставн, Огайо на УВО.

В місяці квітні відбулося в Йонгставн, Огайо, Шевченківське Свято, з якого чистий дохід в сумі \$24.— розділено на двоє: \$12.— на РІДНУ ШКОЛУ і \$12.— на УВО. Призначену для УВО суму \$12.— прислано до Центральної Управи в ціли переслання до краю.

НЕКРОЛЬОГ.

В суботу, дня 22-го квітня цр., 14-тий відділ ОДВУ в Оборн, Н. Й. відпроваджував на місце вічного спочинку свого великого симпатика, бл. п. **Олексу Олійника**. Похорон відбувся при величезнім здвизі місцевих і околичних українських громадян, які прибули до дому покійника, як рівнож до церкви, а відтак удалися в похід на цвинтар. В похороні взяли участь всі члени 14-го відділу, як рівнож багато членів 9-го відділу з Сиракюз, Н. Й.

По похороні в домі добр. Миколи Севрана, на залик тов. Ключика з Сиракюз, присутні громадяне зложили на боевий фонд. \$4.00.

14-тий відділ робить приготування взяти участь, враз з рештою своєї громади, в величавому „Українському Дні“, який устроєє поблиський 20-тий відділ ОДВУ в Рочесер, Н. Й.

Михайло Курій, секретар.

ЛИСТ З МИЛВОКІ, ВІС.

До Хвальної Центральної Управи ОДВУ!

Поважні Панове!

Повідомляю Вас, що тут, в Милвокі я, за так короткий час, зміг придбати 4-ох передплатників для ВІСТНИКА ОДВУ, яких імена тут подаю: Теодор Барсук, Василь Яремчук, Іван Семчишин і Михайло Барильський, яким від тепер прошу висилати журнал постійно.

Крім нас, ВІСТНИК ОДВУ, який завітав до нашої групи в цей місяці тому, читають дуже радо також і многі другі тутешні громадяне, котрим його передаємо з хати до хати. Нема сумніву, що багато з тих читачів в скорму часі стануть в наші здекларовані ряди.

Мусу сказати, що ВІСТНИК ОДВУ явився серед нас як щось дуже цінного, чого досі між нашим громадянством не було, що більше — чого досі жадна інша

преса не заступала. Ми будемо старатися поширювати цей журнал тут у нас та в нашій околиці, де лише живуть Українці, а в скорому часі, є надія, зорганізуємо у себе відділ ОДВУ. Треба конче забратися до праці в нашій околиці над знаціоналізуванням її, а першзавсе треба конче розяснити всі наші громадські непорозуміння та заперестати нарікань на невдачне минуле, бо ж час новий настав і тепер мусимо добрими ділами працювати над визволенням України. А таким осередком для об'єднання нашого громадянства в цілі виконання цих добрих діл повинен стати, і певно станеться для нас ВІСТНИК ОДВУ — широко націоналістичний журнал.

Від себе та решти тутешніх вимпатиків українського

націоналізму й читачів ВІСТНИКА ОДВУ бажаю Хвальний Управі гарного успіху у її праці й остаюся
Зі щирим націоналістичним привітом!

Теодор Барсуک.

З ПОМІЖ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

Недавно наспіли передплати на ВІСТНИК ОДВУ, між іншими і від слідуєчих громадян: Гнат Волошин, Петро Карбашевський, Григорій Думінський і Кирило Садовий, всі з Канвей, Па.

Поїздка по Америці Головного Організатора ОДВУ.

Отсим проголошуємо, що нашим заходом розпочнеться з днем 11-го червня цр. поїздка Головного Організатора ОДВУ, адвоката Теодора Свистуна з Філадельфії, Па. по українських громадах в Америці.

Поїздка ця під цю пору, перед і по 3-тім Зізді ОДВУ, являється необхідною konieczністю. Головне завдання Організатора Т. Свистуна в часі цієї поїздки буде виголошування відчиту на тему „Шлях до волі через Національну Революцію“, як також відвідини відділів ОДВУ для скріплення їх та налагодження многих організаційних справ.

Але найголовнішим може завданням цієї поїздки Гол. Організатора буде започаткування масового організування молодіжи в націоналістичну організацію.

Після наміченого нами плану Орг. Т. Свистун буде обіжджати Америку на протязі слідуєчих трьох місяців, та відвідає коло 65 громад, виключаючи ті, до котрих він загостить припадково. І тому, щоби плян обіздки, закреслений на таку широку скалю, перевести успішно, konieczним є для нас мати поміч і співпрацю не тільки всіх наших відділів ОДВУ, але і всіх тих численних громад, котрі вимінюємо в нашому пляні, — о що дуже просимо.

Поїздка матиме виключне організаційно-про-

пагандивний характер. Тому, хоч ми надіємося, що заходами місцевих ініціаторів будуть відбуватися на відчитих грошеві збірки на визвольну боротьбу, громади не повинні одначе глядіти на ці відчити у себе з боку „можливих“ фінансових невдач. Ми віримо, що на покриття подорожі Організатора з громади до громади, та на оголошення, присутні на відчитих громадяне самі зложуть відповідні добровільні датки.

Тому, що не у всіх громадах маємо добре знамих людей, ми декотрі місцевости призначаємо до оброблення найблищим відділам ОДВУ. котрих просимо цю працю на себе прийняти. (Хоч подати адреси тамошніх громадян).

Найважлишою річею, яка заважить на успіху поїздки, є, щоби всі, до котрих вислано пляни і листи, по одержанню цих же відповіли як найскорше, подаючи всі потрібні інформації.

Отсим справляємо також помилку, яка зайшла при зладжуванню пляну, а саме-що „Український Тиждень“ на Виставі в Шікаго не відбудеться в половині липня, як це ми помилково зазначили на пляні поїздки, але в половині серпня.

Намічені в пляні поїздки громади, які відвідає Організатор Свистун, є слідуєчі:

В червні.

Честер, Па.
Алентавн, Па.
Трентон, Н. Дж.
Перт Амбой, Н. Дж.
Картерет, Н. Дж.
Пасайк, Н. Дж.
Нью Гейвен, Конн.
Бостон, Масс.
Провіденс, Р. Айл.
Гартфорд, Конн.
Нью Бритен, Конн.
Ансонія, Конн.
Ньюарк, Н. Дж.
Джерзи Ситі, Н. Дж.
Трой, Н. Й.
Ютика, Н. Й.

В липні.

Ром, Н. Й.
Сиракуз, Н. Й.
Оборн, Н. Й.
Рочестер, Н. Й.
Бофало, Н. Й.

Ніягара Фолс, Н. Й.
Клівланд, Огайо
Дітройт, Міч.
Шікаго, Іл.
(околиця Шікаго:
Джоліет, Іл.,
Гері, Інд. і т. д.)
Милвокі, Віс.
Москігон, Міч.
Гренд Репидс, Міч.
Ленсінг, Міч.
Гемтремк, Міч.
Толідо, Огайо.
Акрон, Огайо
Кентон, Огайо
Монгставн, Огайо
Ембридж, Па.
МекКіз Ракс, Па.
Питтсбург, Па.

В серпні.

Карнегі, Па.
Нью Кенсінгтон, Па.

(Ботлер, Па.)
Балтимор, Мд.
Вилмінгтон, Дел.
Рідінг, Па.
Мегеной Ситі, Па.
МекАду, Па.
Нантікок, Па.
Скрентон, Па.
Вилкс Беррі, Па.
Бинггемтон, Н. Й.
Елмайра, Н. Й.
Геркімер, Н. Й.
Литл Фолс, Н. Й.
Амстердам, Н. Й.
Коговс, Н. Й.
Олбані, Н. Й.
Голсон, Н. Й.
Порт Джервіс, Н. Й.
Йонкерс, Н. Й.
Джемейка, Н. Й.
Нью Йорк, Н. Й.
Бабилен, Л. Айл.
Асторія, Н. Й.

Центральна Управа ОДВУ.

**Просимо наших чита-
чів ласкаво складати
залегли передплати.**

Адміністрація.

ЗАМОВЛЯЙТЕ В ЦЕНТРАЛЬНІЙ УПРАВІ ОДВУ:

* * *

“ВІСТНИК О. Д. В. У.”

місячник — річна передплата \$1.20 (поодинокі число 10 ц.)

“РЕАЛЬНА ЧИ ВИЗВОЛЬНА ПОЛІТИКА”

другий наклад — по зниженій ціні 25 центів.

“РОЗБУДОВА НАЦІЇ”

дво-місячник — по зниженій ціні 20 ц.

“НОВИЙ ШЛЯХ”

канадійський націоналістичний тижневник — річна передплата \$2.00

“МЕСТНИКИ”

революційна повість — 15 ц.

“СУРМА”

орган У. В. О., річна передплата \$1.00

“САМОСТІЙНА ДУМКА”

літературно-науковий і політично-суспільний місячний журнал. Виходить в Чернівцях, Румунія. Річна передплата \$2.00

НАША АДРЕСА:

EXECUTIVE COMMITTEE of “O. D. W. U.”

P. O. BOX 13, ST. D.

NEW YORK, N. Y.